

Gemeente van Jezus Christus,
Onze Bijbellesing eindigde met de woorden: 'dit is uw uur, nu toont de duisternis haar macht.' Nu toont de duisternis haar macht... Die onheilspellende woorden klinken niet alleen in de nacht van Getsemane. Ze klinken ook in andere tijden. Ik lees of luister soms oude preken, uit de vorige eeuw. Wat mij treft is dat sommige predikers in de jaren dertig de duisternis van toen al aan voelden komen. De oorlog was nog lang niet begonnen, maar zij zagen het al donker worden... In Duitsland kwamen de Nazi's aan de macht. Het gevaar van het communisme was ook groeiend... En sommige, profetische, predikanten benoemen de duisternis. De duisternis is groeiend... De toekomst is donker... Anders is het als je preken leest of luistert uit de jaren 90... Je proeft weliswaar de negativiteit over de ontkerkelijking, maar verder is de toon vaak optimistisch. De koude oorlog is achter de rug. Er is vrede. Het licht heeft gewonnen over de duisternis... Mensen spraken over 'the end of history', alsof er nooit meer iets slechts zou gebeuren... Dat bleek... iets te optimistisch... Want hoe is dat nu... De jaren 20 van de 21e eeuw...

Ik maak me eerlijk gezegd zorgen... Grote zorgen... De wereld vervalt in machtsblokken met de vraag wie de grootste militaire macht heeft. Geweld wordt steeds gewoner... Kijk maar naar de oorlog rond Iran... We zien ook dat de grootste techbedrijven controle hebben over een groot deel van ons leven... Maar wat drijft hen? Wat bezielt hen? Geld, macht, duisternis... Zij zien in de mens niet eens meer een consument, maar wij zijn tot een grondstof geworden... En met de opkomst van AI zal dat niet snel veranderen... AI biedt grote kansen, maar ook grote bedreigingen... Duisternis bedreigt ons... En dat alles onder de dreiging van grote klimaatrampen... We zien het op ons afkomen... En toch laten we het gebeuren... Ik maak me grote zorgen... Er is reden voor grote angst.

Het zijn mijn zorgen, misschien terecht, misschien onterecht... Misschien deel jij die zorgen of misschien wel helemaal niet. Feit is alleen dat de duisternis soms sterker lijkt te zijn dan het licht. Dat zagen we in de Tweede Wereldoorlog... Dan zien we in onze eigen levens, in tijden van ziekte, tegenslag, spanningen... Dat zien we ook in de Bijbeltekst die we met elkaar hebben gelezen.

Jezus en Zijn discipelen zijn in een tuin. Het hof van Getsemane. En de spanning loopt duidelijk op. Eerder op de avond hebben ze met elkaar gegeten, het laatste avondmaal. Jezus had het daar over Zijn lichaam dat gegeven wordt... Over Zijn bloed... Over verraad... Over Satan die de leerlingen als graan zal zeven... Over verloochening... Het zet de toon... De discipelen begrijpen het nog niet, maar ze beseffen dat wat er binnenkort gaat gebeuren groots is, onvoorstelbaar... Pijnlijk... Verschrikkelijk...

En zo komen ze aan in de tuin... Jezus vraagt Zijn leerlingen om te bidden... En Hijzelf gaat ook bidden... Door de evangeliën heen leren we Jezus kennen als iemand die graag bad. Steeds weer gaat Hij in gebed tot Zijn Vader... En het is goed... Maar nu niet... Jezus bidt: 'Vader, als U het wilt, neem dan deze beker van Mij weg. Maar laat niet wat Ik wil, maar wat U wilt gebeuren.' En er komt weliswaar een engel om Jezus kracht te geven... Maar toch wordt Jezus overvallen door doodsangst... Zijn zweet valt in grote druppels als bloed op de grond... Heftig... Jezus begint hier te ervaren wat het is om te lijden, om het oordeel van de mensheid te dragen, om door God verlaten te zijn... En dat begint Hij te ervaren... Juist in het gebed...

Dit verhaal in de tuin heeft veel gelijkenissen met het verhaal in een andere tuin, helemaal aan het begin van de Bijbel. Maar in plaats van dat het op elkaar lijkt, lijkt het aan elkaar te

spiegelen, het is het tegenovergestelde. In het hof van Eden leefden Adam en Eva volop in het licht. Hier is het beklemmend donker. Daar was de hemel dichtbij, hier is dat de hel. Daar wandelde God, hier sluipt de duivel rond. Daar kreeg de mens de opdracht om één ding niet te doen en dan zouden ze eeuwig leven in het licht van het paradijs. Hier krijgt de mens, Jezus, de opdracht om één ding te doen. Maar als Hij het doet zal God Hem niet zegenen, maar verpletteren. Tegen Adam zei God: gehoorzaam mij wat betreft de boom en ik zal je het eeuwig goede leven geven... Tegen de tweede Adam, Jezus, zei God: gehoorzaam mij en ik zal je... Verpletteren, vernietigen, verlaten... Adam gehoorzaamde niet... De tweede Adam gehoorzaamt wel...

Het oordeel van de wereld gaat op Jezus neerkomen... Dat is verschrikkelijk... En juist hier in gebed begint Jezus dat te ervaren... Doodsangsten... Zweet als bloed... De duisternis... De duisternis... Ken jij dat ook in je leven? Dat je overmand wordt door pijn, door verdriet, door angst... Duisternis... Ik heb goed nieuws en slecht nieuws voor u. Het slechte nieuws is: het leven is inderdaad duister... Sommigen willen daar niet aan. Die zeggen: dan moet je harder bidden, beter geloven... En dan neemt God het weg of blijkt het allemaal wel mee te vallen... Jezus bewijst ons hier het verschrikkelijke tegendeel... We leven in een gebroken duistere wereld... En daar hoort het bij dat het heel donker kan zijn... We zien het bij mensen om ons heen... We zien het in ons eigen leven... En sommigen vrezzen voor de toekomst die onderweg is... De harde werkelijkheid is: het leven is soms – vaak heel duister... De christelijke boodschap is: het is inderdaad allemaal zo erg... Duisternis overal... Hoe ga jij daarmee om?

Jezus begint de diepste duisternis te ervaren, in gebed... Voor het eerst blijkt er een afstand te zijn tussen God en Hem... Beginnende godverlatenheid... Wat doet Jezus? Hij gaat vuriger bidden. En dan gebeurt er wat... Het gebed van Jezus wordt niet verhoord. De beker, symbool voor het oordeel, wordt niet van Hem weggenomen... Maar toch staat Hij op na Zijn gebed... Dit is niet alleen letterlijk opstaan nadat Hij op zijn knieën heeft gezeten... Het is opstaan... Opstanding... De angst en het zweet waren voortekenen van het lijden... Van Goede Vrijdag... Hier klinkt Pasen door... Jezus die opstaat... Nieuwe kracht, nieuw leven, nieuwe hoop... De situatie is niet veranderd. Jezus zal nog steeds verraden, verloochend, gekruisigd... Verlaten... worden... Maar toch is alles anders... Hij kan het dragen... Waarom? Het gebed... God...

Dat is ook voor ons het goede nieuws... Het slechte nieuws is... Het leven is inderdaad duister... Het is inderdaad heel zwaar, heel moeilijk... Dat is het slechte nieuws... Het goede nieuws staat daar tegenover... Het is niet God die belooft dat ons nooit iets slechts zal overkomen, integendeel... Soms klinken er beloftes dat wij juist door het geloof het zwaarder te verduren zullen krijgen... Dit is het goede nieuws: God neemt het lijden niet weg... Hij is met ons in het lijden... Hij is erbij... Hij helpt het ons te dragen... Hij geeft nieuwe moed, hoop, vreugde zelfs... En zo kunnen we door...

Als je door de kerkgeschiedenis heen gaat dan kom je veel verhalen tegen van mensen die gestorven zijn voor het geloof. Meestal nam dat soort verhalen samen met een opvallend iets... Namelijk dat er weinig of zelfs geen angst is... Maar wel... Vreugde, blijdschap, gebed voor de moordenaars... Hoe kan dat? En waarom is er bij Jezus wel die angst? Door Gods aanwezigheid bij de gelovigen en Zijn afwezigheid bij Jezus... Het lijden van Jezus was uniek omdat Hij de enige was die het juist zonder God moest doen... De christenen die zingend de leeuwen tegemoet liepen in de Romeinse arena's deden het wel met God. Hij was erbij... Dat veranderde niets aan de weerzinwekkende moord... Maar dat veranderde alles aan de duisternis... Want in de diepe duisternis van het lijden schijnt

het licht van Gods liefde en nabijheid door. Het licht is sterker dan de duisternis... Jezus ervaart de duisternis, maar hier ook nog – nog wel – het licht van Gods aanwezigheid... Aan het kruis wordt het echt donker... We lezen daar: 'Rond het middaguur werd het donker in het hele land doordat de zon verduisterde. De duisternis hield drie uur aan.' Daar toont de duisternis haar macht...

Maar het verliest... Want op Paasmorgen breekt het graf open... Jezus leeft... Het licht is sterker dan de duisternis... Hoe donker het nu ook is, misschien wel nu op dit moment in jouw leven... Gods licht is sterker... Soms neemt God de duisternis ook weg... God grijpt heel vaak in, en neemt de duisternis weg... Op heel gewone manieren dat wij haast niet zien dat het God is, en ook op heel wonderlijke manieren maakt Hij het licht... Maar soms gebeurt dat ook niet... Maar ook in de duisternis, juist in de duisternis, kan Gods licht schijnen. En hoe donker het ook is, en misschien wel blijft, het verandert alles...

Jezus staat op... Later uit het graf... Hier uit de doodsangst... Nieuwe kracht, nieuw leven... En Hij gaat naar Zijn leerlingen. We lezen: 'Toen Hij na zijn gebed opstond en terugliep naar de leerlingen, zag Hij dat ze van verdriet in slaap waren gevallen'. De leerlingen slapen... Van verdriet... Slapen is een teken van moedeloosheid... Van bij de pakken neerzitten, je er letterlijk bij neerleggen. Wanneer de profeet Elia bang werd en wegluffte verlangde hij ernaar om te sterven... En hij ging slapen... Slapen in de Bijbel is opgeven, moedeloos, hopeloos zijn... God maakt Elia wakker, omdat er alle aanleiding is tot hoop... Jezus maakt de leerlingen wakker. Roept ook hen op om op te staan, opstanding... Dit is Pasen, dit is het christelijk geloof: bij dood hoort berusting, bij Jezus hoort opstanding, hoop.

In het midden van de duisternis is het makkelijk om op te geven. Dat gebeurt direct hierna weer. Er komt een bende gewapende mensen aan. Eerder lezen we dat de leerlingen twee zwaarden hadden. Als er gestreden gaat worden dan maken de discipelen geen schijn van kan. Toch slaat Petrus het oor van de dienaar van de hogepriester af. Hij wil strijdend ten onder gaan. De dood omarmen... Gaan slapen... De duisternis is te groot... En dus gaan we maar passief slapen... Of heroïsch ten onder... Beide tekenen van hopeloosheid: de duisternis is te groot, alles is verloren, het kan niet meer goed komen... Hopeloos...

Maar hoe diep de duisternis ook is, al ligt Jezus in het graf... Er is hoop! Eeuwige hoop... Want het licht is sterker dan de diepste duisternis... Het christelijk geloof is niet optimistisch... In de kerken klinkt een heel realistische boodschap: we leven in een gebroken wereld. En dat geeft soms reden om op te zien tegen de toekomst en geeft verdriet wanneer de duisternis ons omringt. Wij zijn niet optimistisch... Maar we zijn wel hoopvol... Want wij kijken verder dan het donkere... En we zien het licht... Het licht dat schijnt... Zelfs als alles verloren lijkt, onze verwachtingen ten onder zijn gegaan, we geen hand voor ogen meer kunnen zien... Het licht van Christus schijnt in ons hart en vervult ons met hoop...

En wanneer er dan een gewapende bende komt... Dan grijpen wij niet naar het zwaard, want wij blijven trouw aan Christus... Hij is het licht, en we volgen Hem, ook als we niet begrijpen en zien hoe de weg zal lopen... We weten dat Jezus ons door het donkere dal heen leidt... Dat is soms heel zwaar... Maar Hij is erbij... Of zoals de Psalmist schrijft: 'Al gaat mijn weg door een donker dal, ik vrees geen gevaar, want U bent bij mij'. Bij Jezus is er altijd hoop... De duisternis is nooit helemaal donker, want het licht van Christus schijnt in onze harten...

En schijnt er doorheen... Jezus zegt elders: 'Jullie zijn het licht voor de wereld.' De wereld is gebroken en er is overal duisternis... Wij zijn het licht voor de wereld. Dat klinkt gek... Jezus zegt dat tegen de grote groep leerlingen, maar juist de

kern van Zijn discipelengroep laat het in het uur van de duisternis afweten. Zij bidden niet met Jezus, maar vallen moedeloos in slaap... Zij willen heroïsch sterven, de moed opgeven... Juist zij zijn het licht... En wij? Wij ook.

Wij zijn niet anders dan anderen als het gaat over de duisternis... Net als alle mensen hebben wij allen te maken met de grote moeilijkheden van het leven. Angst, zorgen, spanningen, verdriet... Net als alle anderen kunnen wij meemaken dat we voor ons gevoel alles verliezen... Wij leven in dezelfde donkere gebroken wereld... Maar wij hebben iets ontvangen wat anderen nog niet kennen. Licht... En dat is niet het namaaklicht dat de wereld ons wil verkopen als zijnde echt licht... Nee, wij kennen het licht van Christus... Het licht dat zelfs schijnt in de diepste duisternis... Het is het licht dat mensen vreugde gaf vlak voor ze door leeuwen werden verscheurd. Het is het licht dat mensen hoop gaf in de concentratiekampen. Het is het licht dat schijnt over de toekomst met al haar mogelijke problemen heen. Het is het licht van de hoop... Het licht van Christus...

Ken jij dat licht? Ik hoef niet te vragen of u de duisternis kent... Dat doen we allemaal. De één meer dan de ander... Maar ken jij het licht van Christus? Schijnt het in uw hart... Eén van de meest opmerkelijke dingen is het wanneer het uur van de duisternis is aangebroken in christelijke levens dat ze dan van alles doen, behalve Jezus zoeken... Wat doe je als je in een donkere kamer bent... Je drukt het lichtknopje aan en er is licht... Dat is logisch... En zo ongeveer werkt het ook in het geloof. Niet zo simpel, maar ook niet veel moeilijker... We knielen neer, we bidden, we vinden Christus... Maar wat christenen in Nederland massaal doen is dat ze in het duister op zoek gaan naar hout en proberen om dat in brand te steken. Ze willen het zelf doen, zelf oplossen... Terwijl Jezus zo dichtbij is... Hoe is dat bij jou?

En hoe ben jij het licht voor de wereld voor de mensen om je heen? Jezus zegt: 'Jullie zijn het licht voor de wereld. Een stad die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. Je steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, je zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is.' De duisternis is als een gevangenis... In het geloof ontvangen wij de sleutel... We zien anderen die in hun cellen zitten opgesloten, die het moeilijk hebben. Wat doe je? Geef je mooie adviezen? Luister je naar ze? Geef je ze spullen aan? Dat is allemaal heel goed... Maar als je de sleutel in handen hebt die hen kan bevrijden... Geef het aan hen... Ze kunnen zelf kiezen of ze blijven zitten of niet... Maar geef hen de mogelijkheid. De mogelijkheid tot licht in hun leven... Christus geeft het aan jou, geef het door.

Hoe doe je dat? Goede vraag, hoe zou jij dat doen? Het licht doorgeven... Deze tekst reikt ons al verschillende dingen aan. Bidden... Niet met het zwaard erop los slaan, maar Jezus trouw blijven... En ook gewoon het contact zoeken... Als de ander het moeilijk heeft: mag ik voor je bidden... Vind je het fijn als ik vertel hoe ik door die moeilijke tijd in mijn leven ben doorgekomen? Hoe laat jij het licht van Christus door jou heen schijnen in de levens van anderen? Dat is niet iets moeilijks, iets groot... Dat is simpelweg zijn wie we zijn door het geloof... Wij zijn het licht voor de wereld... De vraag is laat je jezelf zo zijn, of probeer je het licht weg te stoppen? En zo leven wij in een donkere, duistere wereld... Maar er is hoop... Er is licht... Jezus is er... Zoek, en vind Hem in jouw duisternis... En geef het licht door aan hen die in duisternis zijn... Het leven valt niet altijd mee, maar we doen het niet alleen. We doen het met Jezus... Het licht van de wereld... Hij ging door de diepste duisternis... En overwon op Paasmorgen... Zijn licht schijnt... Zijn licht schijnt in onze duisternis. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410